

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я
Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 3 (80) 2014
Том 2

Миколаїв
2014

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шибанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

К.М. Думенко, д.т.н., доц.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шибаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишнеvsька, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; Л.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., доц.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 2 від 28.10.2014 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2014

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ, ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ
ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

УДК 001.8:338.432

**МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ АГРАРНИХ ПРОБЛЕМ**

О. Ю. Єрмаков, доктор економічних наук, професор
Національний університет біоресурсів і природокористування України

З'ясовано сутність методології науково-дослідної діяльності та її принципи. Розглянуто питання методології економічного дослідження аграрних проблем, зокрема агропродовольчого потенціалу сільськогосподарських підприємств та його економічної безпеки для раціонального використання і підвищення економічної ефективності виробничо-господарської діяльності.

Ключові слова: методологія, методика, економічне дослідження, сільськогосподарські підприємства, методичний інструментарій, агропродовольчий потенціал, економічна безпека.

Постановка проблеми. Як відомо, науково-дослідна діяльність спрямована на отримання і застосування нових знань, що може здійснюватися шляхом всебічного вивчення об'єкта дослідження. Особливо важливим при вивченні економічних явищ і процесів є підбір необхідного методичного інструментарію, логічна організація та застосування відповідних законів проведення дослідження. Наш власний досвід дослідницької діяльності та підготовки докторантів і аспірантів показує, що ключова роль при цьому належить методології дослідження, яка не є простим механічним поєднанням методів, прийомів, і методик наукового пізнання. Цілком слушно в цьому плані зазначає С. В. Мочерний, що «методологія – це система різноманітних методів, засобів і прийомів наукового пізнання (насамперед принципів, законів та категорій) та наука (або вчення) про цю систему» [1, с. 43].

© Єрмаков О. Ю., 2014

Для поглибленого розгляду даного питання відзначимо, що у широкому, тобто загальнотеоретичному розумінні методологія – це спосіб усвідомлення будови науки і методів її роботи, а у вузькому – вона являє собою сукупність принципів, методів, прийомів та процедур дослідження, що застосовуються в тій чи іншій спеціальній галузі знань (конкретна наукова методологія) [2]. Останнє й стосується економічного дослідження аграрних проблем, у тому числі й агропродовольчого потенціалу сільськогосподарських підприємств та його економічної безпеки.

Методологія наукового агроекономічного дослідження передбачає всебічне, об'єктивне і ґрунтовне вивчення економічних явищ та процесів, їх характеристик, зв'язків на підставі розроблених у науці принципів і методів пізнання, а також отримання корисних для діяльності людини результатів, упровадження їх у сільськогосподарське виробництво для підвищення його ефективності та стійкості.

Стан вивчення проблеми. Проблеми методології економічного дослідження загалом і аграрної сфери зокрема знайшли відображення у працях таких вчених, як: В. Г. Андрійчук, В. М. Геєць, О. Д. Гудзинський, Ф. В. Зінов'єв, А. А. Мазаракі, М. Й. Малік, С. В. Мочерний, В. В. Юрчишин та ін. Проте постійні зміни у мінливому ринковому середовищі умов господарювання підприємств України потребують поглибленого дослідження питань методології економічного дослідження для ефективного вирішення аграрних проблем, що й є метою даної статті.

Виклад основного матеріалу. У будь-якому науковому дослідженні і економічному зокрема особливу роль відіграють принципи методології, під якими розуміються певні визначальні установки суб'єкта пізнання щодо відносності, можливості, допустимості і доцільності застосування, використання того чи іншого методу, тієї чи іншої методики, або ж того чи іншого способу в науково-пізнавальній діяльності, на підставі яких здійснюється оцінювання ступеня істинності отриманої інформації. Саме такі основоположні начала надають єдності і логічності всій сукупності методів, способів, методик тощо, що використовуються в процесі наукового дослідження.

До основних принципів наукових економічних досліджень належать принципи: еволюційного розвитку; науковості і оптимальності; соціальної спрямованості; підвищення ефективності господарських рішень; пропорційності та збалансованості; пріоритетності тощо.

Так, наприклад, головна складність аналізу процесів формування та використання агропродовольчого потенціалу сільськогосподарських підприємств полягає в необхідності дослідження всіх компонентів у взаємозв'язку та динаміці. Вихідною методологічною позицією при цьому є те, що економічно стійке сільськогосподарське підприємство має за рахунок наявності власного агропродовольчого потенціалу та перспективних можливостей досягати визначених цілей на кожному етапі свого стратегічного розвитку. Варто зазначити, що агропродовольчий потенціал підприємства являє собою складну, динамічну, ієрархічну та стохастичну систему взаємопов'язаних елементів. Йому властиві всі риси системи: цілісність, упорядкованість, взаємозв'язок елементів, гнучкість, складність та ін. (рис.). Тобто, структура агропродовольчого потенціалу підприємства – це відносно стійкий спосіб організації його елементів, що розкриває будову, елементний склад, принцип формування та використання агропродовольчого потенціалу. Оптимальна структура цього потенціалу повинна мати мінімальну кількість компонентів, але, разом з тим, вони повною мірою мають виконувати задані функції. У відповідності з цим структура агропродовольчого потенціалу підприємства повинна характеризуватися такими основними рисами: стійкістю, стабільністю, гнучкістю, пропорційністю, збалансованістю тощо.

Дослідження агропродовольчого потенціалу сільськогосподарського підприємства передбачає такі етапи.

1. Вибір і визначення сутності даної проблеми, формулювання теми, обґрунтування мети дослідження і робочої гіпотези. При цьому аналізується вся наявна статистико-економічна інформація з досліджуваної теми, а також добираються можливі економічні методи вирішення даної проблеми (за необхідності розробляються нові).

2. Збір і систематизація даних, їх обробка та аналіз, теоретичне узагальнення, побудова організаційно-економічних моделей.

3. Формулювання результатів досліджень відповідними науковими положеннями та узагальненнями, висновками, рекомендаціями виробництву тощо.

Рис. Особливості агропродовольчого потенціалу як економічної системи [3, с. 40]

Щодо економічного розвитку агропродовольчого потенціалу, то це динамічний, позитивний незворотний процес рівноважної зміни стану всіх елементів системи по відношенню до досягнутого у визначений період рівня, що й приймається за базовий, в результаті якого відбувається закономірне кількісно-якісне її перетворення. Останнє може являти собою в плані розвитку або економічне зростання сільськогосподарського підприємства, або ж його економічний занепад.

Параметрами економічного зростання агропродовольчого потенціалу як системи є: збільшення обсягу валової продукції, зростання прибутку, високий рівень конкурентоспроможності та якості продукції, належні темпи росту обсягів виробництва, загальний обсяг запасів сільськогосподарської продукції тощо.

Найбільш розповсюдженими методами кількісного та якісного економічного дослідження виробництва агропродовольчої продукції сільськогосподарськими підприємствами є методи: аналізу і синтезу, індукції та дедукції, графічний та монографічний, наукової абстракції, SWOT-аналізу, статистично-економічний, розрахунково-конструктивний, економіко-математичного моделювання, балансовий тощо.

Як відомо, трансформаційні процеси завжди характеризуються надмірними ризиками та загрозами для агропродовольчого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Вони спонукають до пошуку якісно нових шляхів забезпечення сталого розвитку цих підприємств на основі формування належного рівня їх економічної безпеки.

Економічна безпека сільськогосподарських підприємств є критерієм надійності їх партнерства у бізнесі та конкурентної спроможності забезпечувати переробні підприємства сировиною, а населення – продуктами харчування.

Під економічною безпекою сільськогосподарського підприємства в контексті його агропродовольчого потенціалу потрібно вважати ефективне використання власних агропродовольчих ресурсів цього підприємства, що забезпечує його стабільну діяльність та стійке економічне зростання в майбутньому.

Основним показником економічної безпеки агропродовольчого потенціалу сільськогосподарського підприємства можна вважати фактичний обсяг реалізації рослинницької і тваринницької продукції. Тому, що саме за його допомогою формується майбутня економічна політика діяльності суб'єкту господарювання та забезпечується розширене відтворення виробничого процесу.

З приводу оптимального обсягу виробництва агропродовольчої продукції потрібно зазначити, що це маєтись на увазі такий її обсяг, який можна успішно реалізувати за оптималь-

них умов співвідношення «отримання прибутку – можливий ризик». На вирішення даного питання спрямована наступна матриця (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка стратегій сільськогосподарського підприємства за умов невизначеності, що впливають на вирішення завдання

Стратегії виробництва с.-г. продукції	Стан зовнішнього економічного середовища				Максимін. рядка $\max \min_n = \min \Pi_{nm}$	Критерій Вальда $W = \max(\max \min_n)$	Мінімакс. рядка $\min \max_n = \max \Pi_{nm}$
	P_1	P_2	P_3	P_m			
Стратегія $C1$	g_{11}	g_{12}	g_{13}	g_{1m}	...	...	...
Стратегія $C2$	g_{21}	g_{22}	g_{23}	g_{2m}	...	...	...
Стратегія $C3$	g_{31}	g_{32}	g_{33}	g_{3m}	...	...	...
Стратегія Cn	g_{n1}	g_{n2}	g_{n3}	g_{nm}	...	...	...
Мінімакс стовпчика $\min \max_m = \max \Pi_{nm}$	...	...	...	...	...	...	...

Згідно з наведеною матрицею, для кожної окремої стратегії C_n , яка втілюється сільськогосподарським підприємством за наявного стану зовнішнього ринкового середовища (P_m), є свій певний прибуток (Π_{nm}). Стан зовнішнього ринкового середовища характеризують чинники його кон'юнктури, які не залежать від самого сільськогосподарського підприємства: можливі зміни попиту, відсотків податку, передбачені темпи інфляції та стратегії підприємств конкурентів тощо.

Для оцінки впливовості будь-якого чинника зовнішнього ринкового середовища на вихідні результати діяльності сільськогосподарського підприємства застосовують показник ризику (R_{nm}). Він відповідає стану ринкового середовища (P_m) при втіленні окремої стратегії розвитку (C_n). Цей показник визначається як різниця між максимально можливим прибутком за даного стану зовнішнього економічного середовища (P_m) і прибутком при реалізації даної стратегії (Π_n):

$$R_{nm} = \min \max_m - \Pi_n . \quad (1)$$

На основі формули (1) будується матриця ризиків (табл. 2).

Оцінка ризику сільськогосподарського підприємства при об'єднанні стратегії зі станом ринкового середовища

Стратегії	Стан зовнішнього економічного середовища				max R _n	Критерій Севіджа minmax R _m
	P ₁	P ₂	P ₃	P _m		
Стратегія C1	R ₁₁	R ₁₂	R ₁₃	R _{1m}	...	...
Стратегія C2	R ₂₁	R ₂₂	R ₂₃	R _{2m}	...	...
Стратегія C3	R ₃₁	R ₃₂	R ₃₃	R _{3m}	...	...
Стратегія Cn	R _{n1}	R _{n2}	R _{n3}	R _{nm}	...	...

При виборі рішення із двох протилежних: згідно критерію Вальда щодо песимістичної та оптимістичної оцінки тахтах необхідно дотримуватися проміжної позиції, межа якої регулюється показником песимізму-оптимізму [6].

Результат вказаного рішення набуде вигляду:

$$Y_n = x \min \Pi_{nm} + (1 - x) - \max \Pi_{nm}, \quad 0 \leq x \leq 1. \quad (2)$$

На завершальному етапі обирають стратегію, для якої величина Y_i буде максимальною. Тобто дотримання цієї стратегії забезпечує максимальний прибуток сільськогосподарського підприємства.

У плані методології дослідження потрібно відзначити, що обґрунтування критеріїв економічної безпеки агропродовольчого потенціалу є досить складним завданням, оскільки необхідно визначити межі її рівнів та співставності різних оцінок рівня безпеки як для окремого сільськогосподарського підприємства, так і підприємств різних галузей, забезпечення універсальності оцінок щодо стратегічного планування.

Висновки. Найбільшою небезпекою для сільськогосподарських підприємств є руйнування агропродовольчого потенціалу як головного фактора забезпечення їхньої прибуткової виробничо-господарської діяльності. Тому методологія дослідження та методичні підходи щодо оцінки економічної безпеки виробничо-господарської діяльності агровиробників є важливими питаннями науково-дослідницького процесу, оскільки активний агропродовольчий потенціал є стабілізатором

антикризового розвитку сільськогосподарського підприємства і гарантом розширеного відтворення та економічно стійкого зростання.

Список використаних джерел:

1. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. — Львів : Світ, 2001. — 416 с.
2. Єрмаков О. Ю. Основи методології наукових економічних досліджень : навчальний посібник / О. Ю. Єрмаков, Г. Б. Погріщук, В. І. Чорнодон. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. — 290 с.
3. Єрмаков О. Ю. Агропродовольчий потенціал сільськогосподарських підприємств: формування та ефективність використання : монографія / О. Ю. Єрмаков, Г. А. Харченко. — К. : Компрінт, 2014. — 214 с.
4. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / за ред. А. А. Мазаракі. — 2-ге вид., допов. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. — 296 с.
5. Методы исследования экономических процессов : [монография] / Под ред. д.э.н., профессора Ф. В. Зиновьева. — Саки : Предприятие Феникс, 2010. — 288 с.
6. Alternative theories of firm / Edited by R. Langlois. — Cheltenham Gloss : Edward Elgar Publishing Ltd, 3 vol., 2002. — 2048 p.

О. Ю. Єрмаков. *Методологія економічного дослідження аграрних проблем.*

Определены сущность методологии научно-исследовательской деятельности и ее принципы. Рассмотрены вопросы методологии экономического исследования аграрных проблем, в частности агропродовольственного потенциала сельскохозяйственных предприятий и его экономической безопасности для рационального использования и повышения экономической эффективности производственно-хозяйственной деятельности.

O. Ermakov. *Methodology of economic research of agricultural issues.*

The article clarified the essence of the methodology of research activities and its principles. The problems of the methodology of economic research of agrarian issues, in particular the agro food potential of agrarian enterprises and economic security for the sustainable use and increase the economic efficiency of industrial and economic activity are expanded in the article.

ЗМІСТ

Обліково-аналітичне, фінансово-кредитне та інформаційне забезпечення розвитку аграрного сектора економіки України	5
О. Ю. Єрмаков. Методологія економічного дослідження аграрних проблем.....	3
В. В. Липчук, Б. І. Шувар. Оцінка інноваційності розвитку сільського господарства.....	13
О. М. Крамаренко. Вплив інфляції на результати роботи банківської системи України.....	22
І. В. Мельниченко. Загиблі посіви в контексті інформаційного забезпечення виробничого менеджменту.....	29
Є. М. Руденко. Удосконалення механізму управління податковими платежами сільськогосподарських підприємств.....	35
Bozena Kaczmarek. Innovation risk in agricultural production.....	44
С. В. Сендецька. Основні тенденції розвитку ринку маркетингових комунікацій України.....	53
Н. В. Войтович. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрної сфери економіки України	59
І. В. Ксьонжик. Формування концепції інфраструктурного забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій України	67
А. Ю. Корабахіна. Особливості застосування АВС-аналізу у процесі формування товарного асортименту сільськогосподарської продукції	75
О. Г. Обмок. Облік результатів рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників	83
А. Л. Коляда. Аналітичний інструментарій ідентифікування латентних чинників ефективного управління підприємствами.....	91
Соціально-економічні напрями підвищення привабливості та конкурентоспроможності аграрного сектора	101

Б. В. Погріщук. Формування наукового середовища як основи розвитку інноваційної економіки.....	101
В. І. Мельник, Г. Б. Погріщук. Організаційно-економічний механізм відтворення в агропромисловому комплексі на засадах екологічної безпеки	111
І. А. Ажаман. Розвиток екологічного аудиту в сільському будівництві.....	119
Н. А. Грецька. Особливості державного регулювання розвитку оптових ринків сільськогосподарської продукції в Україні	126

Пріоритетні напрямки інноваційної діяльності землеробської галузі..... 134

Н. В. Палапа, І. О. Сігалова, О. В. Крикунова, Л. М. Карпук. Комплексна оцінка загальної деградованості орних земель.....	134
С. М. Ковтун-Водяницька, В. В. Тарасова, Є. Ю. Полукарова, С. С. Древова. Малопоширені інтродуценти роду <i>pereta</i> l. Як нове джерело для вітчизняної виноробної галузі	144
Н. В. Поляшенко. Характеристика гумусового стану схилених чорноземних ґрунтів степу України.....	151

Актуальні питання сучасних технологій виробництва і переробки тваринницької сировини та її стандартизації 158

В. С. Топіха, В. Я. Лихач, С. В. Кіш. Результати племінної роботи з внутрішньопорідним типом свиней породи дюрок української селекції «степовий» в умовах ПАТ «Племзавод «Степной» Запорізької області	158
Т. В. Підпала, О. С. Марикіна. Вплив жуйних процесів на молочну продуктивність корів різних порід.....	166
Л. С. Патрєва. Вплив калібрування яєць качок кросу «Темп» на їх інкубаційні якості.....	173

В. А. Кириченко, Є. В. Баркар, С. П. Кот. Зв'язок молекулярно-генетичних маркерів з показниками живої маси ягнят при народженні	178
А. А. Рукавиця, С. І. Луговий. Аналіз результатів використання селекційних (оціночних) індексів як критеріїв відбору племінних свиноматок.....	182
Г. А. Данильчук, О. О. Кравченко, М. Г. Савчук. Вплив режиму годівлі на ефективність вирощування цьоголіток.....	189
П. О. Шебанін. Ефективне використання генофонду свиней в умовах ТОВ «Таврійські свині»	195
Роль аграрних вищих навчальних закладів у формуванні культури майбутніх фахівців	203
Р. Б. Кухар, Н. Р. Мотько, І. Р. Дудик, О. П. Токарчук. Інформатизація освіти – необхідна умова при формуванні інформаційного суспільства	203

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4, а також електронний варіант на CD-ROM. обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

Обсяг статті – до 8 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 30 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (5-9 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...», «Шляхи...», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 11 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено...», «Розглянуто...», «Установлено...» (наприклад, «Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...»).

Розширена англійська анотація повинна містити 250-300 слів, об'єднаних у логічні речення (що еквівалентно одній сторінці А4 формату, 14 шрифту, 1,0 інтервалу).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити

після номера джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]). Не подавати в тексті розгорнутих посилань, таких як (Іванов А. П. Вступ до мовознавства. — К., 2000. — С. 54) (ГОСТ 7.1-84).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підрисунковими підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – uncompressed) або формату JPG (найкращої якості – best quality).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є абревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

**Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.**

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ

УДК XXX.XX

Назва статті

*Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент
Л. П. Чернолата, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут кормів УААН*

Текст анотації українською мовою

Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень

Название статьи

*Л. С. Прокопенко
Л. П. Чернолата*

Текст аннотации російською мовою

Name of the article

*L. Prokopenko
L. Chornolata*

Text of annotation англійською мовою

* Текст статті *

Список використаних джерел:

1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко — К. : Вища школа, 1999. — 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. — 1999. — № 6. — С. 23—25.

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 3(80), том 2 – 2014

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *Ю. В. Антонович.*

Підписано до друку 28.10.2014. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. № ____ . Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.